

הפותרת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני ט"ו חשוון תשפ"א | דף היומי בבלי: עירובין פה | דף הכולל: שבת צח.
דף היומי בהלכה: מאמצע סעיף ד' הגה "אבל באשכנז" עד סעיף ו'.
מוסר: אהבת חסד - אלא יש לו לאדם' עד 'ועתה נדבר קצת'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: וכיצד היא האהבה' עד סוף שער הרהמים

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"אני לא ציפור", אמר לי החזון איש. לקט זכרונות נדירים לרגל יומא דהילולא | איבדתם את חוש הטעם והריח? – ייתכן שהעצה הזו תעזור לכם | "באמצע הלילה, בעיצומו של גשם שוטף, פשוט התחלתי לרקוד" | 2009

יומא דהילולא

**"מעולם לא ראיתי את החזון איש כשהוא אוכל.
את ההנהגה הזו שלא לאכול בפני אנשים הוא
הסביר לי בפשטות: 'אני לא ציפור'... ובאותה
הזדמנות הוא אמר לי משפט מדהים..."**

זכרונות נדירים ממחיצתו של מרן החזו"א זי"ע, שנרשמו מפי תלמידו חביבו הרה"ג רבי ישראל זינגר זצ"ל | לרגל יומא דהילולא

נרדם. הוא היה מותש מהפגישה הזו" (שארכה כחמישים דקות). מתוך היריעה הרחבה והנפלאה שנתפרסמה שם, ליקטנו עבור קוראי 'הפותח' מספר קטעים, ע"פ חלוקה לנושאים ובשינויי עריכה קלים.

עדינות הנפש

סבא סיפר: מעולם לא ראיתי את החזון איש אוכל, חוץ מפעם אחת שראיתי אותו בודק פרוסת לחם לראות שאין בה תולעים ע"י שמגביה אותה בידי מול האור - ואח"כ אוכל. את ההנהגה הזו שלא לאכול בפני אנשים הוא הסביר לי בפשטות: "אני לא ציפור".

[באותה הזדמנות הוא אמר לי משפט מדהים: "מנעורי אני זוכר שיש ללחם טעם". ועוד אמר פעם: "בטוחני שלקצות החושן' לא היה טעם ב'קוגל', שהרי אנו רואים כמה 'גישמאק' היה לו בלימוד התורה".]

לרגל יום היארצייט של מרן החזון איש זיע"א, הובאו ב'קובץ גיליונות' זכרונות נדירים ממרן זי"ע, שנשמעו מפי תלמידו חביבו הרה"ג ר' ישראל זינגר זצ"ל, שנלב"ע בחודש ניסן תש"פ. העובדות והזכרונות קובצו ונרשמו בידי בני משפחתו, ונמסרו לפרסום באדיבותם לעילוי נשמתו.

הרב ישראל זינגר זצ"ל היה ככל הנראה התלמיד האחרון שדיבר עם החזון איש בלימוד, כפי שהוא מספר: "זה היה יום שישי, הרבנית קנייבסקי - האחראית על עניני הבית - אמרה לי: הרב מאד חלש ואי אפשר להכנס אליו היום. אחר כך חזרה ואמרה: החזון איש ביקש שתיכנס - נכנסתי ודברנו בלימוד כשלושת רבעי שעה.

"הרגשתי שמשהו לא רגיל אצלו. הוא נרדם תוך כדי דיבור. זו היתה הפעם השניה שראיתי נרדם באמצע דיבור. הפעם הראשונה היתה לאחר שנפגש עם בן גוריון, באותו יום נכנסתי לחדרו, היה שם הרב קלופט ודיברנו, ותוך כדי דיבור החזון איש

מידות נאצלות

הוא היה מקבל כל אדם במאור פנים ובחביבות, בנינוחות ובסבלנות, אף פעם לא דחק את האורח והזדרז לסיים את השיחה עמו, למרות שהעיד על עצמו באוזני: "אין לך מושג כמה אני סובל מהלב שלי".

[לצורך בריאות הלב היה נוסע באוטובוס לחוף הים לנוח. הוא עמד בתור כמו יתר הנוסעים ולא הסכים שיתנו לו לעלות ראשון. אחרי טלטול בנסיעה בשני אוטובוסים הגיע אל החוף - בדרך כלל היה נח על הספסל מספר שעות בלבוש ארוך ולא נכנס למים. פעם אחת ראיתי בתוך המים. הוא התבטא: "הים נברא לעמלי התורה ויש בו תועלת לחיזוק המוח".]

לחמותי ע"ה אשת הגאון רבי ראובן טרופ זצ"ל, היו שכנים שסייעו לה בפרט אחרי שהתאלמנה, והיא ביקשה ממני שאכניס אותם אל החזון איש - וכדרכו קיבל אותם (גם את הנשים) בחביבות והתענין במצבם ובמעשיהם ביום יום, וכשיצאו מחדרו הם קרנו מאושר על פתרון הבעיה שלשמה באו.

כך זה היה אצל החזון איש, נכנסו אליו יהודים שבורי לב ויצאו מחדרו שמחים וטובי לב - שמחה של התרת הספיקות. כל פעם שהחזון איש בירך "תהיה בריא" אנשים שמחו וזה התקיים.

את תפילת מנחה של יום שישי היו מתפללים בבית החזון איש ככל שאר התפילות. היה יהודי אחד שהתנדב לאסוף מנין מתפללים - לשם כך הוא היה עומד ברחוב ומבקש מהעוברים ושבים להכנס לבית החזון איש להשלים מנין (לא יאמן!!) החזון איש אמר לאותו אדם שלא יבקש מחסידים להכנס לתפילה - כי החסידים מוסיפים במנחה של יום שישי פרקי תפילה שאינם מוזכרים בנוסח אשכנז, ואם יבקשו מחסיד הוא יכנס רק כי לא נעים לו, והוא ידלג על התוספות שהוא רגיל אליהן. (בשם הגאון רבי יצחק אייזיק פרג שליט"א).

פעם השיב החזון איש בצורה קשה ותקיפה לאחד השואלים, למחרת פגשתי את השואל והוא אמר לי: איני מסוגל לישון בלילה בגלל הקפיידא של החזון איש, הבטחתי לו שאכנס לחזון איש ואפייסנו, נכנסתי לחדרו ואמרתי לו שאותו יהודי שהרבי כעס עליו שלחני. אמר לי החזון איש "מימי לא כעסתי על שום אדם". והסיבה שדיבר בתקיפות היתה כדי להדגיש לו את תוקף התנגדותו לדבר.

אצל החזון איש כל מילה מדוייקת להפליא, כמו הסגנון שכתב את ספרו, והוא העיד על עצמו שמימי לא כעס על שום אדם, וכך גם כתב באיגרת: "אצלי אין מרקחת של כעס" - מי בימינו יכול לומר כך.

אשת החזון איש היתה גוערת בו מדוע הוא עונה לשאלות של אנשים הרי זה גורם לו ביטול תורה? הוא היה מרכין את ראשו ונותן לה לצעוק עליו, והיה מורה לקהל: תכנסו אלי דרך החלון וכך הרבנית לא תראה ולא תצטער. מספרים שפעם הורה החזון איש ליהודי אחד לטפס על העץ וממנו לקפוץ לחלון, הלה ניסה ונפל ורק לאחר כמה נסיונות הצליח לקפוץ מהעץ לחלון. אמר

סבא סיפר שהחזון איש ניחון בבטחון עצמי גבוה במיוחד, ולמרות זאת היתה לו 'אימתא דציבורא', מפני 'עדינות נפש' מיוחדת שהיתה לו. ואף העיד על עצמו פעם: "אפילו לזמן בשלושה קשה עלי!" (ספר מעשה איש).

לכן אף פעם לא דיבר בפני ציבור, רק פעם אחת בשנה, ביארציט של אביו, הוא דיבר והתכוון לזה רבות - היה משנן לעצמו ולאנשים אחרים כמה פעמים את הדרשה שישא. פעם אחת אני זכיתי להיות זה ששומע את ההכנות לשיעור. באתי לפניו עם חבר, הוא אמר לי - אתה תשאר ואת החבר שלח. כמה אתם חושבים שהיו באים לשמוע את השיעור? לא היו באים!!

עוד סיפר: החזון איש מעולם לא העיר לי הערות (והיה לו על מה...) הוא העיד על עצמו שזה נגד טבעו לכפות את דעתו על הזולת, ולא היה מוכן לעשות כך בשום אופן, גם לשם מטרות שהיו חשובות לו ביותר, כגון גיוס כספים לצדקות מיוחדות. הוא אמר: אם אני אבקש - השני ירגיש שהוא מוכרח ולא נעים לו, ולכן איני מבקש.

אחד הבחורים החשובים בישיבת חברון החליט שהוא הולך להתגייס לצבא, כשנודע לי על כך סיפרתי לחזון איש. הוא הכיר את הבחור, ומאד מאד הצטער על כך, ושאלני כיצד ניתן להשפיע עליו שיחזור בו. עניתי לו: "שהרבי יגיד לו לא ללכת - הוא לא ימרה את פיו", ואז החזון איש אמר לי משפט שכבר שמעתי ממנו כמה פעמים: "זה נגד הטבע שלי לכפות את דעתי על מישהו אחר, אני לא יכול לומר לו מה לעשות". וזה היה אצלו סוף פסוק. [מתוך השעות הממושכות שלי בביתו של החזון איש הבנתי את הכלל הזה - שטבע בסיסי של האדם, זהו רצון הקדוש ברוך הוא, ולא צריך לשבור את זה. ובנוסף אחר אמר - "שהרגשותיו של האדם הם שלוחי דרחמנא".]

סוף הסיפור היה: נכנסתי לחדרו וספרתי לו שהיום הבחור הולך להתגייס. הוא ביקש ממני: "ישראל, תיסע עכשיו לירושלים ותפגוש אותו". נסעתי ופגשתי את הבחור, שאכן יצא לדרכו החדשה אלא שברגע האחרון הוא חזר בו ולא התגייס. מיד חזרתי לבני ברק ובישרתי לחזון איש את הבשורה, וצהלו פניו. הוא סיפר לי שהיה דרוך כל היום, וכל אחד אחד שנכנס הוא חשב אולי זה אני שחזרתי מירושלים עם בשורה טובה. עד כדי כך הנושא היה חשוב לו, ובכל זאת הוא לא הסכים לדבר בעצמו עם הבחור. בהמשך - החזון איש הורה לי לבקש מאברך ת"ח אחד שילמד בחברותא עם אותו בחור. עשיתי שליחותי בשם החזון איש, אולם אותו אברך התחמק וטען שהוא לומד דברים אחרים, אז החזון איש שלח אותי לרבי חיים גריינמן - הוא נענה על אתר.

סבא הוסיף, כי כשאמר לו החזון איש לנסוע לדבר עם הבחור היה הדבר לפלא בעיניו, מכיון שהבחור כבר קיבל החלטה בענין הגיוס, ובאותם ימים "כל באיה לא ישובו". והעובדה שהחזון איש שלח אותו לדבר איתו ואכן בסוף הבחור חזר בו, היא הדבר הכי קרוב ל"מופת" שראה אצל החזון איש.

לו החזון איש: "ככה זה גם בחיים, נופלים פעם פעמים ובסוף מצליחים".

דרך הלימוד

דרך הלימוד שהורה לי החזון איש: לפני שמתחילים ללמוד צריך לדעת היטב את הפסוקים בחומש שקשורים לענין, לדוגמא, כשמתחילים ללמוד סדר 'קדשים' - יש ללמוד חומש ויקרא כמה שבועות קודם, וכן במסכת בבא קמא צריך ללמוד את פרשת משפטים, ולא להתקל בפסוק מהחומש תוך כדי הלימוד.

אחר כך ללמוד את הגמרא בלי רש"י פעם-פעמיים, ולסכם בעיקר את הקושיא והתירוץ ומה שבאמצע, אח"כ ללמוד את רש"י ולבדוק: אם רש"י הבין כמו שאני הבנתי - מצויין. ואם לא, לחשוב מדוע אני לא הסברתי כמו רש"י ומדוע רש"י פירש אחרת ממני. באותה צורה ללמוד תוס' - מה הקושיא, ומה התירוץ, ושוב לחזור לרש"י ולבדוק איך הוא פירש, האם כמו תוספות, ואם לא - מדוע?

תבחר לך 'ראשון' אחד מתוך ספרי הראשונים ואותו תלמד בקביעות (רק לא שיטה מקובצת). שאלתי אותו: במי אבחר? והוא ענה לי: "במי שאתה רוצה". למחרת אמרתי לו: בחרתי ברשב"א. "זה מתאים לך" - קבע החזון איש (אך לא רצה להורות). בכל שלב תסכם במה הרשב"א חולק ואיזה נקודה הוא מחדש - ותשוה בין השיטות. אח"כ תלמד ר"ף ר"ן ורא"ש, רמב"ם טור ושלחן ערוך. אני לא זוכר אם הוא התכוון גם ללמוד את ביאור הגר"א, עכ"פ אני למדתי גם ביאור הגר"א. ומי שלומד כך - יש לו סיפוק עצום, כי הוא מחזיק משהו ביד. לא כל אחד מסוגל ללמוד כך, החזון איש עצמו למד בדרך הזו את כל התורה כולה.

פעם שאל החזון איש בחור צעיר: "עם אילו ראשונים הנך לומד?" השיב הבחור: "עם כולם". חייך החזון איש ואמר: "כלומר, עם אף אחד לא" (מעשה איש).

ולפי דרכו - 'חידוש תורה' זהו לא פלפול מבריק בסברא כמו שמקובל היום לחשוב, אלא הבירור מה התחדש בתירוץ שלא ידענו בקושיא - זהו חידוש שצריך לכתוב.

פעם אמר לי החזון איש: "מי שלא מבין את המהרש"א - סימן שלא הבין את הגמרא".

פעם ביקר מרן הגאון רבי דב לנדאו שליט"א ראש ישיבת סלבודקה בביתו של סבא, ושוחחו רבות על החזו"א. סבא סיפר אז: החזון איש אמר לי פעם דבר מופלא: "ההשקפה הראשונה בסברא שעולה בעת הלימוד - בדרך כלל היא ההשקפה הנכונה". וסבא הסביר, כי הפשטות והישרות תמיד אמת, ובדרך כלל המחשבה הראשונה היא הפשוטה והישרה. באגרת ס"א ב'קובץ אגרות' פותח החזון איש במשפט הבא: "כשם שהפשטות והאמת שמות נרדפות - כך הקיצוניות והגדלות שמות נרדפות" (למעט בינוניות).

במענה לשאלתו של רבי דב שליט"א בביקור הנ"ל, האם לחזון איש היה עסק בתורת הנסתר, סבא השיב: בדידי הוה עובדא

- פעם נכנסתי לחדרו של החזון איש, הוא שכב במיטתו וכתב חידושי תורה כדרכו. הרגשתי בנוח לשבת סמוך אליו (זו היתה האווירה הנינוחה והנעימה במחיצתו). על הכר היה מונח ספר, לקחתי אותו בידי והתחלתי לעיין בו - היה זה ספר 'עץ חיים' של המקובל רבי חיים ויטאל. החזון הרים את עיניו מהכתובה ונעץ בי עינים חריפות... כמובן שסגרתי מיד את הספר, ומאז אני יודע כי היה לחזון איש עסק בתורת הנסתר. באותה תקופה היו לחזון איש ספרים בודדים בלבד, בקושי ש"ס שלם ושלחן ערוך ועוד כמה ספרים בודדים, וספר 'עץ חיים' היה אחד מהם.

עצתו אמונה

מעולם לא שאלתי אותו על ההנהגה שלו כשהוא עונה תשובות לקהל שבא להתייעץ עמו, מלבד פעם אחת: נכנס יהודי לחדר ובקש ממני לצאת מהחדר כי הוא מעונין לדבר עם החזון איש ביחידות. החזון איש הורה לי לצאת למרפסת של החדר והוסיף - 'אינך צריך לסגור את הדלת'.

יצאתי, ושמעתי במרפסת את השאלה ואת התשובה. מתנועות ידיו של החזון איש היה ניכר שהוא לא מרוצה מהשאלה. אח"כ העזתי פני (אולי לא הייתי צריך לעשות כך) ושאלתי אותו מהיכן הוא לקח את התשובה הזו. מיד הוא אמר לי (באידיש): 'זה לא רוח הקודש', ואז הוא חשב מספר דקות והראה לי איך הוא הגיע לתשובה הזו. מכל מקום היה ניכר שבשעה שהוא ענה את התשובה לא היה לו בראש את כל החשבון שהוא הסביר לי, אלא שהראש שלו כבר היה מכוון לאמת.

הוראות והנהגות

א. פעם אחת שאלתי את החזון איש - האם מותר להפסיק באמצע הלימוד כדי להרים חפץ שנפל על הרצפה ולהניחו במקומו? השיב לי החזון איש: מותר, מכיון שאם טבע האדם להרים ולא להתעלם זה גם מצוה.

ב. החזון איש התבטא על הצעת שידוך אחת שעלתה על שולחנו: "זה שידוך מן השמים", אך לבסוף השידוך לא יצא לפועל. שאלתי את החזון איש היתכן ששידוך מן השמים לא יצא לפועל? הוא ענה לי: הבת קול שמכרזת בת פלוני לפלוני היא "שדכן טוב", אך אפשר להחמיץ גם הזדמנות שניתנה מן השמים. ג. בעניני שידוכים שאלתי אותו: מאיזה גיל צריך להתחיל לשמוע הצעות, שהרי מה שכתוב במסכת אבות בן י"ח לחופה לכאורה לא נוהג בימינו, כיון שהיום צריך יותר זמן כדי להתבגר? והוא ענה לי בשאלה: האם בן שלוש עשרה למצוות גם לא נוהג היום? למעשה הוא הורה שעד גיל עשרים וארבע אפשר להשאר ללמוד בישיבה.

ד. פעם שאלתי אותו בענין מעשר כספים, וענה לי שכל בחור ישיבה הוא עני אמיתי, גם אם ההורים שלו אמידים, בתנאי שלא הניחו על שמו כסף בבנק.

ה. הרב ראובן שלמה ספיר חלם חלום לא טוב וביקש ממני

לו שלא ימחול על כבודו. (עיין רמב"ם עדות פ"א ה"ב, וקידושיין לג:).

ז. בחג הסוכות הייתי נוכח בשעה שהחזון איש נכנס לסוכתו ושם ישב אדם חשוב עם עיתון בידו. אמר לו החזון איש: "לא קוראים עתון בסוכה" - מיד הוא יצא והמשיך לקרוא מחוץ סוכה. [כל ימי לא ראיתי את החזון"א קורא עיתון, מלבד פעם אחת שהוא קרא עיתון ואמר לי שמפני חולשתו איננו יכול ללמוד].
ח. החזון איש סבר שהכיפה צריכה לכסות את רוב הראש, ואכן סבא בעצמו הקפיד על זה, ופעם אחת אף העיר לאחד מנכדיו על כך.

לשאל את החזון איש בענין "הטבת חלום". החזון איש ענה שכיום לא צריך לדאוג מחלומות ואין בהם ממש, ואם בכל אופן רוצים לעשות משהו להרגשה הטובה - יש לתת מטבע לצדקה (ולא הסכים לעשות הטבת חלום)

ו. תקופה מסויימת למדתי בחברותא עם החזון איש והיו לו בעיות במעיים שבעקבותם נאלץ להפסיק ולצאת כמה פעמים תוך כדי הלימוד. שאלתי אותו: האם אני צריך לעמוד כל פעם שהוא נכנס או די רק בפעמיים ראשונות? והוא השיב: "תעשה הידור בכל פעם שאני נכנס". סבא הסביר, אם יש מצוה - צריך לקיימה ולא למחול עליה, וכן אם ראוי לכבד אדם גדול מוטב

הסיפור היומי

הרגשתי כיצד דמי נשפך. לא הצלחתי להבין כיצד הלה מסוגל להתעלל בי באופן נורא שכזה. נטלתי את חפצי ונמלטתי החוצה אל הרחוב החשוך והגשם השוטף. אך לפתע נצנצה הארה במוחי. פתאום הבנתי הכל. ומרוב שמחה פשוט התחלתי לרקוד...

עד שירצה את חברו: הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א מגולל שרשרת מאורעות מופלאה ומרתקת ששמע מכלי ראשון

אדם התהלכו הנה והנה ו'אחד מני אלף' לא מצאתי ולא ראיתי 'היימישע' פנים, ומלבד כל זאת, הרי 'מעלה' מיוחדת הייתה בידי, שלא הכרתי לא בשפת בני המקום ולא בשפה הבין לאומית (ענגליש), וממילא לא יכולתי לשאול את העוברים ושבים את הדרך אלך בה.

בלית ברירה הלכתי בעקבות כל האנשים דשם, עליתי בעקבותיהם על הרכבת עד שסוף דבר עומדות היו רגלי בשערי נמל התעופה. מיד פתחתי את הטלפון שברשותי והתקשרתי לאותו נהג שנדברתי עמו לקחתני העירה, אך... אין קול ואין עונה. ככל הנראה היתה טעות במספר. ניסיתי להתקשר לאותו ידיד מא"י שיורני כדת מה לעשות, אך שוב תקלה - הבטרייה נגמרה וממילא עמד הטלפון דום. ניסיתי לשאול עוברי אורח אנה אפנה, והם הביטו בי כ'גברא דנפל מן הכוכבים', ולא הצליחו להבין מה רצוני מהם.

בלית ברירה חשבתי לוותר על הנסיעה לציון הרה"ק, לחזור ולשוב לשדה התעופה ולהמתין שם עד זמן הטיסה לניו יורק, אך גם זאת לא ידעתי, כיצד נכנסים לתוך נמל התעופה.

בצר לי קראתי לאלוקי שיעזרני, ואז 'נפל' רעיון במחשבתי לגשת אל נהגי המוניות שעמדו שם בשורה, ולשאול אחד אחרי השני אם הוא מבין לשה"ק. ואכן נגשתי אל הראשון והשיב בערבית וכמו ששיערתי מתחילה, אלא שלתדהמתי, הנהג השני אשר היה נראה כגוי גמור, השיב - כן, מה מבוקשך. חזרתי ושאלתי אותו אם הוא יודע איה מקום קבורתו של הרה"ק, ואף על זה השיב הן, כשהוא אומר: היכנס לרכבי ואקחך שמה.

מיד בתחילת הדרך הוא אמר בהתרגשות: "אצבע אלוקים..."

סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: שמוע שמעתי מבעל העובדא הגה"ח רבי ישעי' ווייסברג שליט"א מעיר ביתר יצ"ו, 'פרקי חיים' המאלפים אותנו בינה ודעת, הראויים לעיין ולהתעמק בהם, ישמע חכם ויוסף לקח.

וכך סיפר קבל עם ועדה: לפני כמה שנים נהפך עלי הגלגל ושקעה עלי השמש, הן בענייני ממון, שהפסדתי בכמה אופנים הון רב, ובכל דבר שניסיתי לעשות ראיתי סימן קללה וכשלון, הן בענייני 'בני' - כשבניי הגיעו לפרק 'האיש מקדש' והעניינים לא התקדמו.

באחד הימים יעצוני כמה ידידים, שבליית ברירה מחויב אנכי ליטול מקל נדודים ולהפליג לעבר הים אל אחינו בני ישראל היושבים בארה"ב, אולי משם תבוא הישועה בענייני הממון.

הוסיף אחד מידידי הנמנה על חסידי קארלין והציע: הנה מקום מנוחתו של הרה"ק רבי ישראל מקארלין זי"ע בעיר פראנקפורט שבדייטשלאנד (גרמניה), נודע כמקום המסוגל לראות ישועות, ובוודאי 'עצה טובה' היא שאסע מארה"ק לארה"ב דרך פראנקפורט ואפקוד את ציונו ואעתיר שם בתפילה ובתחנונים לזכות לישועה ורחמים משמי שמי קדם.

וכדבריו כן עשיתי, הזמנתי כרטיס לנסיעה מהכא לארה"ב עם הפסקה בפראנקפורט, כשיש רווח של ארבע שעות בין נסיעה לנסיעה, ואף סיכמתי מראש עם נהג שימתין לי מחוץ לשדה התעופה, יקחני לציון הרה"ק ויחזירני לאחר מכן.

כאשר ירדתי מהמטוס לא ידעתי מימיני ומשמאלי, נחילי

אצבע אלוקים... מתוך אלפי נהגים הנמצאים כאן, יש אך בקושי יחידים המכירים בשפת לשה"ק. גם תדע שבדרך כלל איני עובד כאן, והיום הקרני ה' הנה". ופרץ בבכי כשהוא מספר על מצבו הרוחני הירוד ל"ע.

בשעטומ"צ הגעתי לחלקת מחוקק ספון, שם הייתי לבדי בלא נפש חיה, ואשפוך את נפשי לפני ה' במשך שלושת רבעי שעה בהתעוררות גדולה ועצומה, אנא ה' מלטה נפשי... על מצבי ברוח ובגשם, האר פניך ונוושה - למען אדע מה חטאתי ומה פשעתי שעל כך נגזר עלי קשיים מרובים כאלו, כי אני מאמין באמונה שלימה ש'יש דין ויש דיין', ולא לחינם נגזר עלי לאכול מרורים באמצע השנה... גם בכיתי על עסקי הממון שהנני מתייסר בהם, ושזוכה בקרוב להשיא את בניי החשובים.

אחר כל זאת זימרת את הזמר הקדוש 'י-ה אכסוף' בהתרגשות עצומה ובסערת רוח ולב, ויצאתי מבית החיים למקום שהמתין עלי אותו נהג, והוא השיבני לשדה התעופה כשהוא מדריך אותי בפרוטרוט להיכן ללכת.

בהגיעי בס"ד לארה"ב שמתים פעמיים לעבר העיר מונרו שם התאכסנתי אצל קרובי, ובבוקר למחרת השכמתי להתפלל בבהמ"ד ד'סאטמאר. אחר התפילה ראיתי אברך מא"י המסתובב בין ספסלי ביהמ"ד ומזכה את המתפללים בהשתתפות בהכנסת כלה לקראת נישואי בתו תחי', ולרגע אחד נאלמתי דום, כי פניו היו מוכרות לי מאד...

באותה שעה נזכרתי במה שאירע לפני שלושים שנה, בשנות נעוריי, ואחד מהבחורים שלמדו באותה ישיבה סבל מקושי מסוים בדיבורו, ובמעשה נעורים לעגתי לו ושפכתי את דמו ברבים, כשהנני מחקה את מבטא דיבורו לעיני ואזני כל הקהל. ואמנם כעבור כמה שנים התקשרתי אליו לבקש מחילה, ולא הסכים למחול, עד שבמרוצת החיים פרח הדבר מזכרוני. ועתה בראותי את האברך הנ"ל היה נדמה לי כי זה האיש אשר פגעתי בו.

מיד נגשתי אליו והתחלנו לשוחח על דא ועל הא, ובתוך כך הנני מאזין היטב לקולו לבחון אם מדבר הוא כאחד האדם אם לאו, למען אדע אם עלי לפייסו. אך הלה דיבר ברהיטות בלא שום סימן למום כלשהו. שאלתי אותו אולי יש לו אח שלקוי בדיבורו, והשיב לי: אתה הוא פלוני... מכיר אני אותך היטב היטב... אני הוא ולא אחר... אמנם הלכתי למומחים לטפל באותו ליקוי עד שכיום הזה אין זכר לדבר ב"ה, אך פגיעתך הרעה חקוקה על עצמותיי, על ליבי ועל נפשי, ואיני מסוגל למחול לך.

מיד החלתי להכביר עליו במילי דפיוסין, ואמרת לי לו שהנני מתחרט בכל לב על אותה משובת נעורים, ומבקש מחילתו השלימה. הוצאתי מכיסי 300 דולר ואמרתי לו: אנא שא נא פשעי וחטאתי, קבל נא מעות הללו, האחרונים אשר בכיסי, קחם להוצאות נישואי בתך הכלה ומחול לי. נעתר האיש ואמר לי בפה מלא: מחול לך...

אחר הדברים האלה מיד החל הגלגל להסתובב כלפי מעלה. פגשתי קרוב משפחה שלא הכרתיו עד אותו היום, והלה עזר לי וגייס עבורי סכום גדול בזמן קצר, והיה זה פתח וקרוך אור בתוך כל החושך ענן וערפל שהייתי שרוי בו, וראיתי בזה אות ומופת כי אכן 'פגיעה' זו ושפיכות הדמים היא שחסמה בפני כל שערי הברכה וסייעתא דשמיא, ומיד כאשר ריציתי את הנפגע ותיקנתי את המעוות שוב התעוררו עלי רחמים שמים.

חזרתי לארה"ק, ונכנסה בקרבי רוח חדשה וכוחות מחודשים, עד ששוב היה לי כוחות הנפש לחזור ולנסוע בשנית לארה"ב. הגעתי לויליאמסבורג, ובהיותי בביהמ"ד זאלטשוב דברתי עם איש יקר רוח בשם ר' יואל שליט"א ושחתי בפניו את צרתי. הלה נכנס בעובי הקורה, והוא ביחד עם עוד כמה צדיקים השקיעו ימים ולילות למעני, עד שעלה בידם לאסוף סכום נכבד מאוד [עד הלום מסייעים בידי רבים וטובים, ורב חלקם של כמה ידיים מקהילה הקדושה דסאטמאר בביהמ"ד וואליבהוט בויליאמסבורג]. והגם שעדיין לא נפתרו כל הבעיות, אך הרגשתי כבריה חדשה, ממש הצילו את חיי, וליבי שכמעט 'נאכל' מרוב הצרות החל להתאושש...

כעבור תקופה התקשר אלי ר' יואל הנ"ל והזמין אותי להשתתף בשמחת נישואי בתו הראשונה. כמובן שרציתי בכל מאודי להשתתף בשמחת ידד שהציל אותי בטרם תמוט רגלי לגמרי, אלא שאמרתי לו: בצר לי אגלה את אזנך כי הנני 'משמיע קולות' (נוחר) באמצע השינה, על כן אבקשך בכל לשון של בקשה שתסדר עבורי אכסניה ומקום ללון בגפי, ללא 'שותפים' בחדרי ובדירתי.

אך למעשה, בבואי לארה"ב באישון לילה, נכנסתי לאכסניה שסידר עבורי ר' יואל וגיליתי ש'בתוך עמי אנוכי יושב', וכמה שותפים חולקים עמי את האכסניה. מחמת השעה המאוחרת לא היו בידי ברירות ועליתי על יצועי.

ויהי בבוקר, שאלתי את 'שכני' כיצד עבר עליו הלילה ואם ערבה שנתו, השיב הלה: 'קולות וברקים' נשמעו בחדרנו, אך כבר נסתדר... אין צורך לתאר את הרגשת האי נעימות שאחזה בי. והנה באמצע הלילה השני, בשעה ארבע לפנות בוקר, התעוררתי לשמע הקולות שעלו מהחדר השני... ולמרבה הפלא נשמעים המה בדיוק נמרץ כאותם ה'מאה קולות' שהנני משמיע כסדר...

לא ידעתי אם אני חולם בהקיץ או שמא הנני ער... פשיטא שלא הייתי מסוגל לחזור לתרדמתי. ירדתי מן המיטה וראיתי שיש בחדר השני 'פנים חדשות' - אורח אחר, והלה, אף שהבחין בי שאני ער המשיך להשמיע אותם קולות 'כצלם דמות תבנית' הקולות שיצאו ממני. הבנתי היטב מה כוונתו, שהוא מחקה את הקולות הבוקעים מגרוני, לא שהוא בעצמו סובל מכך, אלא כדי 'לרמוז' לי שהנני מפריע לו לישון...

באותו רגע הרגשתי כיצד דמי נשפך ארצה, לא הייתי יכול

ופגיעה שצרבו את ליבו כמכוות אש, ובכינו שנינו אל תוך הלילה
בכי המטהר ומנקה את כל עומק הנפש, בכי של ידידות ופיוס,
ולא זזנו משם עד שהתפייסנו לגמרי ונעשים אוהבים זה לזה.

ימים ספורים עברו, והפנה אותי ר' יואל המחותן לגביר חשוב
ונכבד אשר לא הכיר אותי מעולם, ונכמרו רחמיו עלי, הלה זימן
לבינו כמה ידידי נגידי עם לחלצני ממיצר, ובאותו ערב גייס
הגביר המארח סך מאה אלף דולר. אדהכי והכי הבהילו אותי
לשוב לארה"ק מאחר שהציעו שידוך הגון לבני המבוגר שיחי,
ורוצים כבר לשבור צלחת ולשלם עליו טבין ותקילין...
ומיד לאחר נישואיו בא בני השני, שגם הוא עבר מזמן זמנים
את תחילת פרק האיש מקדש, בקשרי אירוסין. ומאז ואילך ב"ה
עליתי על במתי ההצלחה, כה יתן ה' וכה יוסיף למעלה למעלה.

עד כאן תורף דבריו, וכמה וכמה הילכתא גבירתא נלמד
ממעשה נורא זה:
א. נפלאות ההשגחה העליונה, כיצד זימן הקב"ה אליו בהיותו
באדמת נכר נהג יהודי אחד מני אלפי אלפים שיוביל אותו למחוז
חפצו לציון הרה"ק ה'פראנקפורטער'.
ב. כוחה של תפילה מעומקא דליבא, שעות ספורות ובודדות
לאחר שהתחנן על נפשו למצוא את החטא שמעכב בידו - כבר
אינה ה' לידו את זה שפגע בו לפני שלושים שנה למען יוכל
לבקש על נפשו.
ג. ועל כולנה, הביטו וראו חומר מידת הדין למי ששופך דם
האדם ופוגע בו עד דכדוכה של נפש, וכמה צער וסבל עלו בגורלו
בעקבות כך, ולאידך גיסא, שימו לבככם על זאת שככל שהרבה
לבקש מחילה וריצוי, והיה הפיוס עמוק יותר, כך זרחה עליו
השמש, שבתחילה לאחר שביקש מחילה נפתחו שערי הישועה
אך עדיין היה זה רק הצלה פורתא, אך לאחר שהתפייסו בלב
שלם זכה לסייעתא דשמיא במידה גדושה, הן בממון והן בשמחת
אירוסו בנו.

(באר הפרשה)

להבין כיצד הלה מסוגל להתעלל בי באופן נורא כזה, בדבר שלא
עשיתי מחמת כוונות זדון, ומה פשעי ומה חטאתי... מרוב בושה
וכלימה נטלתי את חפציי, וכל עוד נשמתי באפי ברחתי אל הרחוב
השומם, אף שארובות השמים נפתחו וירדו גשמים עזים, ומרוב
הלם וצער אף לא הייתי מסוגל לבכות, ולא ידעתי אנה אני בא.

לפתע נכנסה 'הארה' במוחי, כי מן השמים סבבו דבר זה ליד
למען ארגיש על בשרי את הצער וההשפלה שגרמתי לחברי. כי
הגם שכבר בקשתי מחילה והתפייסנו, אך עדיין לא תוקן העוון
לגמרי, על כן נתן לי הקב"ה ברוב רחמיו לטעום מאותו כוס בו
השקיתי את חברי, כדי ש'מבשרי אחזה' את רגשות הבושה כגון
דא שהיו 'לחם חוקו' של חברי בכל יום ויום בהיותו בישיבה, ובוזה
הביאוני מן השמים לתיקון השלם.

מה אומר ומה אדבר, מרוב שמחה החלתי לרקוד ברחובה של
עיר, והיו אלה רגעים מהמתוקים ביותר בחיי.

אחר תפילת שחרית כוונתי פגשתי בביהמ"ד את השכן
הנ"ל, והאדימו פניו מרוב בושה, אך אני כשלעצמי לא התרעמתי
עליו כלל, אדרבה, ראיתי בו את שליח ההשגחה העליונה למרק
אותי לגמרי. אמנם זאת ידעתי, כי שוב איני חוזר להיות עמו
במחיצה אחת, ואכן בחסדי ה' פגשתי ידיד יקר אשר קיבל אותי
כבוד מלכים והעמיד עבורי קומה שלימה...

לקראת הערב הגעתי לשמחתו של ר' יואל הנ"ל, ולפלא הדבר,
כי מיד בבואי שמה, והנה שוב, מי הוא זה העובר לפני - אותו ידיד
שפגעתי בו. נתתי לו שלום והבנתי שזה עתה החל את 'עבודתו'
בזיכוי הרבים. מיד הצגתי לפני ר' יואל כי זה ה'נפגע' שבזכותו
זכיתי לטעום מאור החיים בשנית, והוא מצידו העניק לו 'כברכת
ה' אשר נתן לו'. גם סובבתי עמו בין כל נגידי עם אשר הסבו
באותה סעודת נישואין, ומשיצא משם כשכיסו מלאים נענה לפני
ואמר לי: הנני מרגיש בהרגשה פנימית שכבר נעשית זך ונקי גם
כלפי שמיא...

או אז יצאתי עמו לפינה בחצר הגדולה, וברוגע ושלוות הנפש
גוללתי לפניו את כל הנעשה עמי ביום אתמול, גם ספרתי לו כל
הקורות שהיו עמי, ואף הוא נזכר מחדש בכל אותם רגשות צער

להתחיל את היום ברגל ימין
חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

**הפורתח
בכל יום..**
המייל היומי של 'דרשו'.

מדוע הודיע הקב"ה לאברהם אבינו כי הוא עומד להפוך את סדום, למרות שהיה גלוי וידוע לפניו שתפילתו של אברהם על כך לא תועיל?

איור יהושע וייסמן

מזי שלא נתקבלה תפילתו, שכר תפילתו גדול יותר - כיצד ייתכן הדבר?

גדול יותר, כיון דלא נהנה בהאי עלמא ממצות התפלה כלל... ועל כן... כשרואה... שאין תפילתו נתקבלה ח"ו, אם כן התפלה הזאת שכרה גדולה מאוד עד שמי רום למעלה למעלה ראש, ואז נראה להאדם שיש לו כמה עיכובים ומניעות כדי... למונעו שלא יתפלל... ואז כשיתחזק ויתפלל, יהיה כחו ושכרו יותר גדול. אבל כשנתקבל תפלתו, דאז אין שכר תפלה גדול כל כך, ועל כן אין לו מניעות כל כך... על כל פנים בוודאי ישמעו לתפלתו וישמע ה' וימלא משאלתו לטובה ויעשה פירות לטובה, עכ"ל.

ולפי זה יש לומר, שאף על פי שהקב"ה ידע מתחילה שלא יועיל כלל תפילת אברהם אבינו, אעפ"כ הודיע לאברהם אבינו שרוצה להפוך את סדום, כדי שעל ידי שלא יראה שום פועל יוצא ופירות מתפלתו, הרי בתפילה זו יהיה שכרו יותר, וזה יועיל לדורות ולכלל ישראל למשך כל הדורות. ולכן דייקא רצה ה' שלא יהיה נענה בתפילות אלו, דעל ידי זה כשיתחזק ויתפלל, יהיה כחו ושכרו יותר גדול כנ"ל.

ואולי זה היה כוונתו של הקב"ה גם כאשר משה רבינו התפלל תקט"ו תפילות שיזכה ליכנס לארץ ישראל, אז עיכב אותו ה' להתפלל עוד תפלה, אבל לא עיכב אותו מלהתפלל מיד בהתחלתו של תקט"ו תפילות - שרצה הקב"ה שיתפלל תקט"ו תפילות 'שלא יתקבלו', ועל ידי זה יהיה שכר תפלתו גדול מאוד, כיון שלא נהנה בהאי עלמא ממצות התפלה כלל.

תודה רבה ובכבוד רב

אשר בערגער

(מח"ס 'אשרי לב' ועין הבדלח')

וה' אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עשה (בראשית יח יז) בגליון הנפלא 'הפנתח' הבאתם מהרה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א, שהביא בשם הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זי"ע, שכאשר האדם מבקש ומתפלל מהקב"ה על ענין מסוים, וזמן קצר אחר תפילתו אירע לו איפכא ממה שביקש, כגון המבקש לרפואת החולה ובתום תפילתו נודע לו שהחמיר מצבו של החולה - יָדַע נאמנה שתפילתו התקבלה, ואילו אם רואה תיכף את הישועה, אינו מוכרח שיהיה לזה קיום

וברצוני להוסיף על הדברים, ממה שכתב הרה"ק ממונקאטש זי"ע על הפסוק בפרשתנו 'וה' אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עשה' (בראשית יח יז), על גודל מעלת התפילה 'שלא' נתקבלה. שהנה לכאורה יש להבין בפסוק זה, הלא גלוי וידוע לפני יתברך שמו שלא יועיל כלל תפילתו של אברהם, ואם כן מה לו להטריחו שירבה בתפילתו. ועוד יש להבין, מה המשך הקרא (יח יז - יח) "ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום ונברכו בו כל גויי הארץ". ולכאורה מה שייכות הוא לכאן שאברהם אבינו יהיה לגוי גדול.

ונראה לבאר על פי מה דאיתא בספר 'תפארת בנים' (ליקוטי אמרים ד"ה ברכות דף ל"ד ע"ב) וזה לשונו: "כל מצוה שהוא גדולה יותר ברום גבוהים, זהו קשה לקיימה יותר, כדאשכחן בכמה דוכתי, והנסיגות גדולות יותר בזה... והנה הוא מילתא דמסתברא, כי מי שמתפלל על איזה דבר והקב"ה נותן לו מבוקשו, ואם כן אף שבודאי יש לו גם שכר התפלה בפני עצמו כיון שקיים מצות השי"ת לבקש צרכיו מאת השי"ת. אבל בודאי דמי 'שלא נתקבלה תפלתו' ח"ו, שלא נעשה מבוקשו, דאז שכר תפלתו

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

כל הנוסעים התפלאו. למה השוטר החליט פתאום לבטל את הקנס? ועוד בגלל סיבה מוזרה שכזו? ... אבל רק אשתי ואני ידענו מה קרה כאן!

Yossi Aloni/Flash90

מקבלים קנס, אבל כיון שלא - הוא לא נותן לנו קנס!
זה היה ממש מוזר, הרי מצד החוק אכן היה 'מגיע' לנו קנס,
וכבר הטרף בין שיניו של השוטר, ואיך פתאום החליט לעזוב
אותנו לנפשנו?

מה שבטוח, הנהג התניע מיד והסתלק מהמקום לפני
שהשוטר יתחרט... ואני מסתכל לכיוון אשתי ושיניו תופסים שזה
פשוט עבד! ככה פתאום בלי רעש וצלצולים, וגם בלי שאף אחד
מסביבנו יהיה מודע לזה, אבל הקב"ה שלח ידו ממרום והושיענו.
גם הנהג וגם החבר שלי לא הבינו ולא ידעו איך קרה הנס,
יכול להיות שמאז הם כבר 'המשיכו הלאה' בחיים, אבל אנחנו
הרווחנו בענק! הרווחנו שיעור מאלף בהשגחת הקב"ה ומופתיו,
וכן, הרווחנו עוד אלף ש"ח בקופת החסכון שלנו לעולם הבא, מה
שלא היינו עושים בלי השוטר (ה'מעצבן') הזה...

רק חשוב להבהיר: אנחנו ממש לא מיליונרים... את האלף ש"ח
האלו לקחנו בהלוואה כדי לפרוע אותם לצדקה. אבל בחשבון
פשוט, הרי אם היינו מקבלים קנס היינו גם כן לוקחים הלוואה
כדי לפרוע אותה, כי קנס לא שייך לא לשלם, אז מדוע תיגרע
מצוות הצדקה שלא ניקח עבורה את אותה הלוואה?...

בברכה

ש. לוי, בני ברק

בחוה"מ סוכות שעבר עלינו לטובה נסענו להורנו עם כל
הילדים לשמחת חג. אז נכון שהיה מי שהחליט לעשות סגר,
ושאסור לצאת שלא לצורך, אבל זה היה אכן צורך חשוב וחיוני (לא
פחות מחיוניותו של פועל באיזה מפעל זנוח...). כמובן שלמעשה
יש להישמע להוראות הרבנים בכל מקרה לגופו, ובמקרה הזה
אכן זה מה שהיה עלינו לעשות.

בחזור נסענו בהסעה, הצטרפנו למשפחה של חבר שלי ונסענו
יחד. והנה זמן קצר לאחר תחילת הנסיעה אנחנו מגיעים למחסום
משטרה, ואז השוטר שואל בנוקשות מה מעשינו כאן בדרכים,
וכשלא קיבל תשובה שסיפקה אותו הוא הודיע שאנחנו עומדים
לקבל קנס של 500 ש"ח על כל מבוגר, דהיינו שנצטרך לזרוק
סכום של 1,000 ש"ח לקופת המדינה...

בעוד השוטר עסוק בשיח עם החבר שלי, שגם הוא קיבל ממנו
הודעה דומה, ניגשתי לאשתי ואמרתי לה, מה בצע שנזרוק סכום
כזה לריק, נקבל על עצמנו שאם לא נצטרך לשלם את הקנס ניתן
סכום זהה לצדקה. סברנו וקיבלנו, וגמרנו בדעתנו שכך נעשה
בעז"ה.

כעבור אולי עשר-עשרים שניות, פתאום עולים לרכב הנהג
והחבר שלי ומודיעים חגיגית שבסופו של דבר פתאום השוטר
חזר בו. הוא אמר שאם מישהו מהנוסעים היה חייב בכיבוד היינו

סגולות וישועות

לאחר מחשבה הגעתי למסקנה, שלא ייתכן שאדם
ילקה באחד מאיבריו וכל שכן באחד מחושיו -
מבלי שתהיה לדבר סיבה ואפשרות לתשובת
המשקל. הדבר הראשון שעלה במוחי הוא...

איבדתם את חוש הטעם והריח? - ייתכן שהעצה הזו תעזור לכם

התחילו חוש הריח והטעם לחזור בהדרגה, ולאחר 24 שעות כבר
חזרו באופן מלא.

ראיתי לנכון לפרסם הדבר, שכן רבים טובים סובלים כעת
מסימפטום קשה זה, ואולי אוכל לסייע בזה להחיש ישועה גם לאחרים.
ח.מ. ירושלים

(מדור רשות הרבים - יתד נאמן)

בערב חג הסוכות חליתי בקורונה ואיבדתי את חוש הטעם
והריח כליל. לאחר מחשבה עמוקה הגעתי למסקנה, כי אין מציאות
שהקב"ה לוקח או פוגם באחד מאברי הגוף, וכל שכן באחד
מהחושים - מבלי שיש לדבר סיבה ואפשרות לתשובת המשקל.
הדבר הראשון שעלה במוחי הוא - דיני ברכות הנהנין וברכות
הריח. ואכן התחלתי ללמוד דיני ברכות הנהנין בעיון, ומיד למחרת

פעם בשבוע היה סבא משה אלתר קונה כוס סודה, שותה חצי ונותן לילדיו לשתות את החצי השני. זה נשמע בלתי נתפס אך כך חיו אז, ובני אדם היו מאושרים עד מאוד

זו רק אשליה: עושר אינו מביא לאושר | חיים ולדר

יהיה לו אוכל וקורת גג. זו האמת הבסיסית. כל השאר פינוקים. אז נכון שאם לאחרים יש מכונת כביסה ומכונת ייבוש ובית גדול ורהיטים יפים ובגדים יקרים ולשני אין, זה עלול לגרום לאי נוחות. וכאן מגיע הניסיון של "השמח בחלקו".

עד כה, נחשבו בני נוער עניים כאוכלוסייה בסיכון. חוקרים הראו שוב ושוב שהכנסה נמוכה במשפחה, היא גורם מכריע ללחץ ממושך ולבעיות חברתיות, רגשיות והתנהגותיות. הקשר לתוצאות שליליות חזק במיוחד כשהילד חווה עוני עוד לפני גיל חמש.

אבל, מרוב שחקרו את העוני, שכחו קצת את ילדי העשירים... מחקר שנערך לאחרונה באמריקה (ארץ האפשרויות הבלתי מוגבלות) גילה כי עם כל הכבוד לבעייתיות שבעוני, העושר טומן בחובו סכנות גדולות עוד יותר. המחקר נערך בקרב בני נוער שנמצאים בדרכם לאוניברסיטאות היוקרתיות ביותר והקריירות המכובדות והמכניסות ביותר באמריקה. מדובר בנערים ונערות מקהילות של הורים משכילים בעלי משרות צווארון לבן. הלומדים בבתי ספר בעלי תוכניות לימודים אקדמיות עשירות, ממוצעי ציונים גבוהים במבחנים. ההכנסה השנתית של ההורים, לפחות 150,000 דולר, היא הרבה יותר מפי שניים מהממוצע הלאומי.

מה שהתגלה הוא, שבני הנוער העשירים קיבלו דירוגים גרועים הרבה יותר מאשר בני גילם העניים בכל הנוגע להתדרדרות לפשיעה, לרמאות לשימוש באלכוהול וסמים. עושר ואושר? לא ולא. התגלה כי אצל נערים עשירים יש רמות גבוהות ביותר של דיכאון וחרדה, פגיעה עצמית, ניסיונות אובדנות והתנהגות עבריינית פי שניים מהממוצע הלאומי בארה"ב!!!

מסתבר שנערים עשירים נמצאים תחת לחץ רב וביקורתיות לעיתים אלימה (פיזית ומילולית) מצד הוריהם, הרבה יותר מאוכלוסיות עניות, בעוד רף תשומת הלב, החום והחיבה המורעפת עליהם קטנה במחצית מנערים למשפחות עניות.

(מגזין במה 112)

לאחרונה שוחחתי עם נער שנקלע למשבר. לא רוצה ללמוד לא רוצה ללכת עם חברים ואפילו לא רוצה לאכול. אין בו כוחות וכל מה שהוא רוצה זה לשים את הראש על הכר ולישון. מיואש. וכל כך למה? בדרך כלל, דברים כאלה קורים בגלל אירוע טראומתי או פגיעה חברתית מתמשכת. אך כאן, הייתה סיבה אחרת לגמרי לנפילה הנפשית שלו: מסתבר שמשפחתו נוסעת מדי חורף לסקי באירופה, ואילו השנה בשל נגיף הקורונה לא נוסעים. זה שבר אותו לגמרי...

הסיפור הזה ממחיש את החסרונות הגדולים בחברת השפע של היום. את האמת על חולשתו של העשיר וחוזקו של העני. אבא שלי, גדל בבתי אונגרין בירושלים. היה להם חדר ולוגן שזה סוג של "סלון". בבית זה גדלו שמונה נפשות, ואני מאמין שהם לא היו המשפחה הכי גדולה בבתי אונגרין.

ויום אחד התחתנו שני פליטים שהגיעו מהשוואה ולא היה להם היכן לגור. אז בשבעת ימי המשתה הם התגוררו בבית הקטן של אבי בחדר הקטן כשכל המשפחה מצטופפת בלוגן. מי שמכיר את בתי אונגרין, מדובר במרפסת משותפת המובילה לכעשרים בתים ולכולם היה שירותים אחד בסוף המרפסת. כך חיו אז, והיו מאושרים מאוד. אנשים לא חשבו בכיוון של "מה אין לי" אלא אחזו בחייהם ושמחו בחלקם.

פעם בשבוע היה סבא משה אלתר קונה כוס סודה, שותה חצי ונותן לילדיו לשתות את החצי השני. זה נשמע בלתי נתפס אך כך חיו אז, ובני אדם היו מאושרים עד מאוד.

אין בשורות אלה כדי לשיר שיר הלל לעוני. זה לא אמיתי. עצם העובדה שאנו מתפללים לפרנסה לעושר ולכבוד, סותרת אידיאליזציה של העוני. אולם לפני שאנו ממהרים לקטלג עוני ועושר עלינו להציב רף מהו עוני, וכל השאר אינו באמת עוני.

עוני הוא מחסור בדברים שבן אדם זקוק להם כדי לחיות ולשרוד. עני הוא מי שאין לו אוכל וקורת גג, או חי בחשש שלא

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

יהודי תלמיד חכם וירא שמים שואל אותי לגבי מישהו - האם עלי לזודא שכוונתו לתועלת?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

השומע לשואלו לכוונתו, כמו לגבי תלמיד חכם ששלח פירות לחברו, שאין צריך לשואלו האם זה טבל, כיון שסומכים על חזקת חבר שלא יביאו לידי מכשול (תוס' פסחים ד, ב), וא"כ גם באיסור לשון הרע שחמור הוא מאד, סומכים על חזקת חבר שלא יבוא להכשילו, ובודאי כוונתו לתועלת.

ואם השואל אינו תלמיד חכם וירא שמים, אלא שהוא מוחזק כאחד שמקפיד על הלכות לשון הרע, כתב שם שיש לומר גם בזה שאין צריך לשואלו האם כוונתו לתועלת, שהרי אמרו בגמ' (פסחים שם) שהכל חברים אצל בדיקת חמץ, ופירש רש"י, שאפילו הוא עם הארץ, בדבר שהוא מוחזק בו דינו כחבר, וא"כ גם בנדון שלנו כיון שהוא מוחזק שאינו מדבר לשון הרע, הרי הוא כחבר לענין זה ואין צריך לשואלו, וכתב שאולי יש לחלק בין דבר שהכל חברים בו כבדיקת חמץ, לבין דבר שאחד מקפיד בו, וצ"ע למעשה.

ואם השואל אומר לו שמתכוין בבקשתו זו לתועלת אך אינו מפרט מהי התועלת, יש שכתבו (חלקת בנימין) שנראה שמותר לסמוך עליו אף שאינו יודע מהי התועלת. אכן, במקום שיש חשש שאם לא יפרט את סיבת התועלת, לא יאמין הנשאל שזה לתועלת, כתב שם שחייב המבקש לפרט את סיבת התועלת כדי שהמספר יכוין בסיפורו לתועלת [כי אם לא יכוין, הרי עובר בסיפור לשון הרע כמבואר כאן (הגה"ה ובבאמ"ח ס"ק מו)].

הסעיף הנלמד היום בחפץ חיים (כלל ד' מהלכות לשון הרע סעיף יא) עוסק במקרה בו אדם נצרך לברר על פלוני לתועלת, כגון שרוצה לשוכרו למלאכה או להיכנס עמו לשותפות. בין הדברים כותב רבנו ה'חפץ חיים', כי עליו להודיע לאדם שאצלו הוא מברר, את מטרת בירוריו, שהיא לתועלת. וזאת כדי שלא יעבור על 'לפני עיוור לא תתן מכשול'. שכן אם הנשאל יספר לו דברי גנות בלי לדעת שהמטרה היא לתועלת, הוא יעבור על איסור לשון הרע.

בביאורים ומוספים דנים לגבי מקרה שהשואל לא מודיע לחברו שכוונתו לתועלת - האם חברו הנשאל מחויב לשואלו על כוונתו. יש שכתבו (שו"ת לחפץ בחיים ח"ב סימן ג) שמחויב לשואלו האם כוונתו לתועלת, והוכיחו כן ממה שנפסק בשו"ע (או"ח סימן תלו סע' ב) שמי ששכר בית מחברו ב"ד בניסן, צריך לשאול את בעל הבית האם ביתו בדוק מחמץ, וביאר הב"י (שם הובא במ"א ס"ק ד ובמשנ"ב ס"ק ט), שהטעם הוא כי הבית בחזקת אינו בדוק כל השנה, וא"כ בנדון שלנו כיון שדיבור זה הוא בחזקת דיבור אסור [כמו שכתב הח"ח לעיל כלל ב באמ"ח ס"ק ט], חייב לברר האם כוונתו לתועלת [ולא יעזור בזה מה שהאדם בחזקת כשרות, כמו שבבדיקת חמץ האדם הוא בחזקת כשרות, ומ"מ צריך לשואלו האם ביתו בדוק כיון שביתו אינו בחזקת כשרות, כן בענינו דיבור זה אינו בחזקת כשרות]. ואם השואל הוא תלמיד חכם וירא שמים, כתב שם שאין צריך

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

מדוע הטריחו עצמם התנאים לבוא מחוץ לעיר להסב אצל רבי עקיבא?

עירובין פה

בני חבורה שהיו מסובין

שועל שיצא מבית קדשי הקדשים, התחילו הן בוכין ורבי עקיבא מצחק. אמרו לו מפני מה אתה מצחק, אמר להם מפני מה אתם בוכים. אמרו לו מקום שכתוב בו (במדבר א נא) 'והזר הקרב יומת',

הגמרא במכות (כד:): מספרת על רבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה ורבי יהושע ורבי עקיבא שהיו עולים לירושלים, כיון שהגיעו להר הצופים קרעו בגדיהם, כיון שהגיעו להר הבית ראו

ביחד על הר הבית, ורבי עקיבא ניחם אותם על החורבן, ולימד אותם ביאור על הפסוק, מה הקשר בין נבואתו של ירמיה לנבואתו של זכריה. יוצא שבענין הגילוי מה מונח במהות של החורבן, הפך רבי עקיבא להיות הרב שלהם. הוא לימד אותם את הפשט בפסוק. הוא הפך להיות הרב שלהם לעניין החורבן והגאולה. אמרו לו, אם ככה, נבוא להתארח אצלך בפסח.

ולמה דוקא בפסח ולא בסוכות? אומר הערוך השולחן: תמיד ביום שבו יוצא א' דפסח, יוצא תשעה באב. יש בידינו סימן, והוא: אתב"ש, גרד"ק, הצו"פ - ביום שחל א' פסח, חל גם תשעה באב. ביום בו חל ב' פסח - שבועות; ג' פסח - ראש השנה; ד' פסח - קריאת התורה (שמחת תורה); ה' פסח - צום יו"כ; ו' פסח - פורים. כמו"כ על המנהג לאכול ביצה בליל הסדר, אומר הרמ"א שזה סמל לאבלות. ואף יש אומרים שלכן המצה בליל הסדר עגולה, כמו אבלים שאוכלים מאכל עגול.

אם כן, התנאים באו אליו בפסח, שבו יש רמזים לאבילות החורבן, מכיון שהוא ניחם אותם כשהם ראו שועל יוצא מבית קדשי הקדשים, שמבחינתם אין חורבן גדול מזה, ורבי עקיבא ביאר שאדרבא, זו תחילת הגאולה. לכן הם באו אליו בליל הסדר, כיון ש'כִּימִי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶרְאֶנּוּ נִפְלְאוֹת'. יסוד חג הפסח, הוא יסוד חג הגאולה.

(הרה"ג ר' יצחק רוזנבלום שליט"א)

ועכשיו שועלים הלכו בו ולא נבכה. אמר להן לכך אני מצחק, דכתיב (ישעיה ח ב) 'ואעידה לי עדים נאמנים את אוריה הכהן ואת זכריה בן ברכיהו', וכי מה ענין אוריה אצל זכריה, אוריה במקדש ראשון וזכריה במקדש שני. אלא תלה הכתוב נבואתו של זכריה בנבואתו של אוריה. באוריה כתיב (מיכה ג יב) 'לכן בגללכם ציון שדה תחרש' [וגו']. בזכריה כתיב (זכריה ח ד) 'עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלם', עד שלא נתקיימה נבואתו של אוריה הייתי מתיירא שלא תתקיים נבואתו של זכריה. עכשיו שנתקיימה נבואתו של אוריה, בידוע שנבואתו של זכריה מתקיימת. אמרו לו עקיבא ניחמתנו עקיבא ניחמתנו

בהגדה של פסח, אנו אומרים 'מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ור' עקיבא ור' טרפון שהיו מסובין בבני ברק והיו מספרין ביציאת מצרים כל אותו הלילה'...

ראיתי בשם ערוך השולחן שאלה מאוד יפה: מה מחפשים פה כל התנאים האלה אצל רבי עקיבא, שהוא היחיד שהיה גר בבני ברק וכולם טרחו ובאו אליו? הרי היו אלו רבותיו של רבי עקיבא, רבי אליעזר היה גר בלוד, רבי יהושע היה גר בפקיעין. והרי בדרך כלל התלמיד הולך אצל רבו בליל הסדר, ופתאום אנו רואים שהרבנים באים להיות אצל התלמיד, איך יכול להיות דבר כזה? אומר הערוך השולחן: אותם רבנים של רבי עקיבא, באו לרבי עקיבא לאחר הסיפור שהוא ניחם אותם על החורבן. הם היו אתו

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

איזה איסור יש בדהיית קבורת המת מהיום ללילה?

זה מבטל גם מצות עשה של "קבור תקברנו ביום ההוא", אך יש שכתב שאין מצות 'ביום ההוא' אמורה אלא בהרוגי בית דין. ויש אומרים, שהדוחה את הקבורה מהיום ללילה מבטל את מצות 'ביום ההוא', אבל אינו עובר על איסור 'לא תלין' אלא לאחר עלות השחר. וכן הלכה.

[ביה"ל ד"ה אבל; ביאורים ומוספים דרשו, 30]

כפי שלמדנו, אסור מדאורייתא להלין את המת ללא קבורה. מקור האיסור הוא במה שנאמר בתורה על הרוגי בית דין: "לא תלין נבלתו על העץ כי קבור תקברנו ביום ההוא", ודרשו חכמינו ז"ל פסוק זה על כלל המתים, שהדוחה את קבורתם עד עלות השחר שלאחר מיתתם, עובר על לאו זה. ויש אומרים, שאף הדוחה את קבורת המת מהיום ללילה נחשב כמלין את מתו ועובר על איסור זה; ויש מוסיפים, שבאופן

האם מותר להשתמש בעפר שנערם על גבי קבר לצרכים אחרים?

העפר בכלל האיסור, או רק כמות העפר הנדרשת לעיקר פעולת הקבורה, דהיינו, כיסוי המת בעפר. וגם בנוגע למידה זו עצמה - דהיינו, כמות העפר הנדרשת לעיקר הקבורה - נחלקו הפוסקים אם די בשיכבת עפר בעובי כלשהו, או שעד לגובה של שלושה טפחים נחשב העפר כמשמש לקבורה.

[שו"ע תקכו, ד, ומשנ"ב כח; ביאורים ומוספים דרשו, 25-26]

מנהג ישראל מימי קדם, לערום ערימת עפר על גבי הקבר לאחר הקבורה, לכבוד המת, כדי שלא יעברו על הקבר וידרכו על גביו. ופעולה זו נחשבת כגמר מעשה הקבורה, ולכן מותר לעשותה גם כאשר קוברים את המת ביום טוב. ונחלקו הפוסקים בנוגע לאיסור ההנאה מהעפר המשמש לקבורת המת, (ראה שולחן ערוך יורה דעה שסד), אם כל ערימת

מהו האיסור היחיד שהותר ביום טוב לצורך מת שאמור להיקבר במוצאי יום טוב?

אותו דורש הגוי בעבור עשיית המלאכות גבוה ביותר משליש מהמחיר המקובל, הרי זה נחשב כאילו לא ניתן לעשותן על ידי גוי. ולכל הדעות, אסור לעשות אפילו מלאכה דרבנן, ואפילו על ידי גוי, לצורך המת, אלא כשקוברים אותו ביום טוב; אבל אם מתכוונים לקבורו במוצאי יום טוב - מותר רק לטלטלו, וגם זאת, בהגבלות שונות.

[שו"ע תקכו, א רד, ומשנ"ב כה רל; (וראה שם, ו רכת, ושעה"צ לח); ביאורים ומוספים דרשו, 24]

כפי שלמדנו, לדעת השולחן ערוך מותר לעשות כל מלאכה ביום טוב שני לצורך קבורת המת; ויש מבני אשכנז שנהגו כדעה זו. אולם, לדעת הרמ"א, אסור לישראל לעשות מלאכות דאורייתא לצורך הקבורה, כי אם במקרה שאין אפשרות לעשותן על ידי גוי, או במקרה שיוצרכו להמתין זמן רב עד להגעת הגוי, וקיים חשש לבזיון גוף המת. ואף כאשר ניתן לעשות את המלאכות על ידי גוי, אלא שהמחיר

* לדעת השולחן ערוך, מותר לעשות ביום טוב שני של ראש השנה, או ב'יום טוב שני של גלויות', כל מלאכה לצורך קבורת המת; למעט מלאכות האסורות אף בחול המועד לצורך קבורת המת. ולדעת הרמ"א, מותר לעשות את המלאכות רק על ידי גוי. ויש אומרים, שלפיכך, בזמננו, שניתן להניח את המת בחדר קירור, ואין חשש לבזיונו, יתכן שאין לקוברו עד למוצאי יום טוב שני. * אסור מדאורייתא להלין את המת בלילות החול ללא קבורה. אבל אם מלינו לכבודו, אין איסור בדבר. וכן אם צויה לקוברו בקברי אבותיו ומשום כך נצרכים להלינו, מצוה לקיים את דבריו.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מדוע אסור להגיר את דם השחיטה לתוך כלי?

החיה או העוף לתוך כלי - ודבר זה אסור בשחיטת כל בעל חיים שהוא - כדי שלא יראה כמקבל את הדם בכלי על מנת להקריבו לעבודה זרה, כמנהגם של עובדי עבודה זרה בשנים קדמוניות. ואיסור זה, הוא רק כשהכלי ריק; אך אם יש בו עפר, או מים עכורים, מותר להגיר את דם השחיטה לתוכו.

[ביה"ל ד"ה ולערב; ביאורים ומוספים דרשו, 66; וראה דרכ"ת כח, ג]

מצות 'כיסוי הדם' - נחלקו הפוסקים אם חובה לקיימה מיד לאחר השחיטה, או שניתן לקיימה לאחר זמן. ובדיעבד, לכל הדעות ניתן לקיימה אף זמן רב לאחר השחיטה, כל עוד נותר הדם בעינו. ולדעה שניתן לכסות לאחר זמן - ניתן לשמור את הדם בכלי עד לקיום המצוה, אבל אסור לשחוט באופן שדם השחיטה ניגר מצוואר

הלוח היומי

ט"ו בחשוון | רבי אברהם ישעיה ב"ר שמריהו יוסף קרליץ זצ"ל, החזון איש, בעל חזון איש, אמונה וביטחון

ביום זה בשנת ב'אלפים תתקע"ט, עלה ירבעם בן נבט לבית א-ל להקטיר על המזבח שם, כחג שבדה מליבו, כדי שעם ישראל לא יעלה לירושלים... 'ויעש ירבעם חג בחודש השמיני בחמישה עשר יום לחודש כחג אשר ביהודה' (מלכים א' פי"ב). ושלח הקב"ה אליו את עידו הנביא 'והנה איש אלוקים בא מיהודה בדבר ה' אל בית-אל וירבעם עמד על המזבח להקטיר.. ונתן ביום ההוא מופת לאמר.. הנה המזבח נקרע ונשפך הדשן אשר עליו..'. וכאשר ביקש ירבעם לתופסו, התייבשה ידו ולא יכל להשיבה.

יארצייט:

- ג' אלפים תקצ"ו: מתתיהו בן יוחנן כהן גדול ע"ה.
- תקי"ד: רבי צבי הירש ב"ר מאיר הלוי הורביץ זצ"ל, מטשורטקוב.
- תקס"ב: רבי אלעזר ב"ר אלעזר (שנפטר לפני לידתו) הקליר זצ"ל, אב"ד קעלין, בעל אור חדש.
- תקצ"ז: רבי לייב (בעל היסורים) זצ"ל, מטערקיש-מוהילוב.
- תרמ"ב: רבי שמואל ב"ר שרגא פייבל פרנקל זצ"ל, מקאמאדע-דאראג-הונגריה, בעל אמרי שפר.
- תשי"ד: רבי אברהם ישעיה ב"ר שמריהו יוסף קרליץ זצ"ל, החזון איש, בעל חזון איש, אמונה וביטחון.
- תשי"ט: רבי שלמה ב"ר נחום מרדכי פרידמן זצ"ל, מטשורטקוב, בעל דברי שלמה.
- תשי"ט: רבי מיכאל אליעזר ב"ר אברהם משה הכהן פארשלעגר זצ"ל, מבולטימור, בעל תורת מיכאל.
- תשע"ה: רבי שאול ב"ר דוד סתהון-דבאח זצ"ל, אב"ד עינתאב-סוריה, ורבה של יוצאי סוריה בבואנוס א. שבארגנטינה.

יארצייט רבינו אברהם ישעיהו ב"ר שמריהו יוסף קרליץ מרן ה"חזון איש"

לעבור את החיים עם חיוך

מרן ה'חזון איש' אמר: "כולם עוברים את מסע החיים בעולם, אלא שיש המקבלים כל מאורעותיהם מתוך שמחה מתמדת, ואחרים מקבלים את אותם דברים בעצב ובכני. הנגזר בין כך ובין כך לא ישתנה, אם כן הרי מוטב לעבור זאת עם חיוך".
(מעשה איש ח"ב עמ' קנה)

נשתדל בכל מצבי החיים להיות שרויים בשמחה, ואף בעת קושי נתאמץ שלא לאבד את שמחת החיים

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il